

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe pătariul al IV-lea, Octobrie, Novembre și Decembre al anului 1896, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiunilor postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament s'a sfârșit, să-și înnoască abonamentul, pentru-că altfel expeditura va fi silită a sista expedarea foii.

Editura „Telegrafului Român”
în Sibiu.

Sibiu, 25 Septembrie, 1896.

Luni s'a disolvat parlamentul nostru prin decret regal, și în zilele aceste se vor ordina alegerile cele nouă, cari se vor face în primele zile ale lunii Novembre.

Ca toate lucrurile din lume și sesiunea actuală a parlamentului nostru și-a avut începutul, durată vieții și sfârșitul, nenatural, încât adecă i s'a tăiat capul înainte de a-i fi venit ora de moarte.

La alt loc publicăm cuvântul de tron, prin care s'a încheiat sesiunea parlamentară.

Timp de 4 ani parlamentul nostru a fost teatrul scenelor celor mai uimitoare.

Sub firma liberalismului s'au votat legi radicale cari au sgduit până în temelie instituțiunile, sub cari țera a înflorit una mie de ani.

Tot sub firma liberalismului s'a dezvoltat o demagogie, care era să ame-

nințe din temelie una dintre cele mai principale instituțiuni, pe cari se rașimă bunăstarea și înflorirea statului, prerogativele coronei de a dimitte ministerii, și de a chema alți oameni la guvernare.

Ne sunt încă în viață memorie scenele tumultoase, cari s'au succedat între casa deputaților și cea a magnaților din incidentul legilor politice-bisericesci. De trei ori casa magnaților a respins legile bisericesci, ca unele, cari lovesc în instituțiunile bisericilor și sgduie din temelie conștiința și liniștea cetățenilor.

Magnații conservatori și prelații bisericilor au fost dați pradă insultelor plebei de pre stradele capitalei.

Monarhul cu considerare la iritațiunea spiritelor din țară și la pacea dintre biserică și stat primesce dimisiunea ministeriului Wekerle.

Și aici vine momentul psihologic, care nu trebuie perdut din vedere. Demagogia demonstrează contra coronei, sub auspiciile cercurilor guvernamentale cari susțin partidul liberal.

La reîntorcerea sa din Viena fostul ministru Wekerle nu vine ca un bărbat de stat, care pus între coronă și demagogie, pune totul pentru prestigiul coronei, ci din contră el vine ca un demagog și demonstrează. Mulțimea-l duce în mers triumfal trăgând ea trăsura, și insultând coronă.

Partida dela putere demonstrează și ea amenințând cu partida lui Kossuth. Ministeriul demagogic este reactivat, și legile politice-bisericesci votate și în casa magnaților sub cuvântul, că aceea este dorința coronei.

Slăbirea autorității coronei, guguirea demagogiei a creat un mare abis între partidele parlamentare, au pus în totală neputință de a mai crea ceva întreg parlamentul, au provocat generală nemulțămire în țară. Apatia aceasta nu s'a putut delătura nici cu chemarea la guvern a fostului comite suprem din comitatele Solnoc-Doboca și

Bistrița-Năsăud, a baronului Bánffy, nici cu măiestrita înscenare a sărbătorilor millenare.

Parlamentul purta în sine simburile putregiunei.

Înainte de vreme ministrul Bánffy i-a dat lovitura de moarte înainte de a crea legea curială în afacerile electorale.

A rămas deci sistemul de corupțiune din trecut, și abususul ne mai pomenit al guvernului prin aplicarea întrevinerei miliției după plac.

Sub asemenea auspicii se fac alegerile cele nouă, cari la tot casul vor aduce guvernului o majoritate mai mare decât până acuma.

Suntem în momentul suprem de o acțiune politică, și cu curiositate așteptăm măsurile ce cred că e bine să le ia bărbații noștri, cari conduc destinele politice românesci.

În fața alegerilor va trebui clarificată situațiunea dubiă actuală.

Voci magiare

din incidentul

visitei Maestății Sale la București.

„Budapesti Hirlap” dela 29 Sept. sub titlul: „Sic vos non vobis” serie:

Ne umple de mahnire adencă strălucirea și pompa, cu care colo din jos, în granița de sud a acestei țări au sărbătorit inaugurarea canalului Porților de fer. Am crezut, eram îndreptățiți a spera, că aceea va fi coronă sărbătorilor noastre millenare, dar toate au fost acolo, numai Ungaria millenară a lipsit. Nici măcar Ungaria modernă n'a fost acolo. Colorile Ungariei, limba Ungariei, încă n'au fost acolo. A fost mai mult o petrecere decât sărbătura de nuntă a tehnicii magiare, a operei magiare, a jertfei magiare bănesci. Nimeni dintre capetele încoronate n'a luat pe buze numele Ungariei, pe corăbii, pe locuințe, pe toate locurile principale stegul împărătesc, capela întona imnul poporal austriac, Majestatea Sa a vorbit despre monarhia

austro-ungară, ér ómenii nostri stătéu acolo cu capetele în pământ, cu muschii descordați, cu opera lor terminată: Óre n'au versat lacrimi în Dunărea turbată?

Ce vătămăre ar fi fost pentru pact dacă la sărbătura acesta s'ar fi prezentat regele magiar înaintea domnitorilor vecini, în splendoarea sa întregă, cu întregă sa pompă, cu toate insigniile, colorile, cu scumpa sa emblema? Unde stă scris în articolul XII din 1867, că ceea-ce e magiar, e austro-ungar?

Agitație infamă și josnică decurge din cele două țări vecine între supușii Maj. Sale Regelui magiar. Când a avut coronă și guvernul ei o așa ocaziune, ca și cea care acum a scăpat-o, de a prezenta națiunea millenară cu drepturile ei, voința ei și insigniile puterii ei, unitatea națiunii și a coronei în simțăminte și năsuințe? Ungaria ca mandatarul Europei în opera civilizației Orientului.

Ce voim, ce sperăm, ce amenințăm noi mereu suflete naive magiare cu națiunea noastră magiară, cu Ungaria noastră istorică, când la astfel de ocaziuni, atunci, când suntem chemați a lua merite pentru opera noastră: guvernul nostru nu cutază să pue în gura regelui acest cuvânt: Acesta este ziua gloriei naționale a Ungariei mele!

Cel-ce crede, că acesta este pactul lui Deák Ferencz, acela e orb. Cel-ce declară, cel-ce propagă, că e executarea corectă a pactului, acela săvârșesce opera cea mai eficace a agitației din stânga extremă. Ce putem aștepta după acestea dela visita din București? Politică europeană? Lângă cei trei aliați un al patrulea? Nici tréba asta nu ni-se pare bagatelă din punctul ei de vedere, dar apăsarea morală, amărăciunea, sugrumarea cumplită a dorințelor, sentimentului patriotic, mândriei, care s'a săvârșit acolo cu atâta pompă: aceea strânge inimile magiare, sentimentele le face să rătăcescă fără proprietar, și le alungă să-și caute țintă — unde? Nu între paragrafii pactului.

Am privit cu pismă vigorea tinerei țări naționale române. S'a prezentat în mod imponent în granița țerei; entusiasmul și conștiința națională îi legău stindardele și dădău aripi cuvântului ei de salut. Inundarea, credința, dorul puternic al junelui acolo,

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

z) Dacă totuș dintre cei fugiți (Dezătorii) cărora li sau ertat Greșala s'ar afla unii împetriți, care Mila înălții sale întru nimica socotinduo, și mai încolo vor rămânea întru răutatea sa, și hotărâta de opt Luni vreme a Ertării spre folosul său a o întorce nu ar pofti, unii ca aceia după celea mai aspre Legi Cătănești se vor pedepsi.

Pentru aceia fiește care Deregătorie, ori cu ce nume s'ar numi, se îndatoréză că după trecerea Terminului acestui de opt Luni, pe unele Cătane ca acestea împetrite întru răutatea sa, în tot chipul ale certa, și a le prinde, cari după modrul în Legile Cătănești hotărâta fără nici o îngăduință pedepsindu-se, de totă Ertarea de aici înainte pururea vor fi lipsiți. Dat în Vienna Austrii în a doua și Marte Anul o mie opt sute șase

(L. P.)

Archipovățuitoriu Carol

Prea Marele General a Óstelor Impărătești.

La Num. 1503. 1806.

Noi Francisc al doilea

din mila lui Dumnezeu alesul împărat al românilor, și al Austriei, craiul apostolicesc al Ungariei, și al Bohemiei. etc. etc.

Pace am câștigat Credincioșilor mei supuși. Orânduielele mele sau lovit cu Doririle lor; nădejdea, carea aș puté să am în schimbătórea Norocire, o puu jos, numai că primejdiile, și patimile acelea cărora cele mai înflorite, și mai vestite Stăpâniri a Mele ba tocma și cea de lăcuință a mea cetate, ca o pradă sau supus, mai de grabă se le pociu depărta. Mari sânt cu adevărat jertfele, care pentru acesta le-am făcut! și batăr că cu greu sau despărțit Inima mea de dênsele, totuș fiindcă totul, și binele a Milíone de ómeni, și fericirea caselor lor Era în primejdie, le am făcut. Răspătirea mea sunt binecuvântările acelea care mile făgăduesce întórcerea păcii întru Norodul meu

Nu cunosc altă mai mare fericire, decât de a puté face fericiti pre supușii mei, și mai înaltă mărire de cât aceea, ca să pociu fi tată supușilor mei, cari încátui Inima lor cea Dréptă, Credința cea neclătita și Dragostea cea Adevărată către Monarcha, adecă: către stăpênitoriul lor, și către Patria sa nu stau înapoia nici unui Ném din Europa cari prin acest haractăr, adecă: sâmn Naționalicesc aceia au săvîrșit, cât însuș îprotivnicul au fost silit să cinstesce. Érá în Inima mea un sâmn de pomenire ca acela au făcut pre care nici o vreme nu l va șterge. Cu mișcarea Inimii m'am întors în Cetatea mea

cea de lăcuință, între credincioșii, și bine gânditorii lăcutori aceia la lucrurile Deregătoriei mele. Afunde sunt ranele care le au făcut Bătăia, și numai Anii vor fi îndestulați spre vindecarea lor, și spre uitarea Greutății Patimilor, care le-au pricinuit Acestă vreme nenorocită. Datoriile îndreptării statului cu mult vor fi mai mari, și mai grele de cum au fost vreodată, și le va și plini; Dară dinpreună și Iușul sau Dreptul e mai mare de a pofti dela totă Ciată supușilor săi, ca spre sfârșitul cel bun și de obște, Adecă spre adaugerea și creșterea puterii cei din lăuntru a statului: prin adevărata poleire a minții, prin înóirea Industriei Naționalicesci adecă prin Desteptarea sârguinții Némului întru Meștesuguri prin întórcerea, și punerea în statul său a creditumului de obște adecă a încredințării întocmele) și prin acesta spre ținerea Monarhii întru aceea stare, carea între celelalte staturi a Europii până acum și în schimbatele norociri totdeuna o ținut cu o împreunată putere se străduesce.

Tótă clipita vieții mele numai spre acest sfârșit, numai singur spre crescerea fericirii supușilor mei, Carii togi sunt mie prunci după Inima mea, se fie sfințită, și împreunată cu supușii mei prin împrumutatele legături acei mari încredințări, și adragostei cei mai ferbinți. Numai atunci voi crede, că Inimii mele, ca un Prinț, și Părinte am făcut destul, când spre înflorirea Monarhii Austriacești temei tare se va pune, și uitându-se patimile și răutățile țărânilor mei numai sângură aducerea aminte de jertfele mele și de cea neclătita credincioasă alor Iubire către Țară va rămânea în sus.

(Va urma.)

precauțiunea teribilă și abdicarea bătrânețelor în omenii noștri, pe cari *monarchia* îi tiră după sine cum tiresci corabile de funie.

Dacă Apponyi, care a fost acolo, nu și-a propus până acum de șapte ori, că mai bueros va muri ca călugăr, decât să se predea acestui spirit, atunci nu are sânge în vine. Ce voim noi cu valachii noștri, căc i dór nici noi nu cutezăm să existăm. Unde suntem proprietar de casă, unde în o operă de secol am deslegat o problemă de mai mult de două mii de ani, nu află demn de a ne aminti pe numele nostru.

Mi ar fi plăcut să privesc în inima lui Szilágyi Dezső, să văd ce-și vor dice simțirea și cugetul, ce se vor întâlni acolo. O așa nulificare de stat a fost acesta acolo, încât e imposibil, să fie sinceră. O rabdă omul de o silă fără Dumnezeu, dar își strânge palma în pumn, și-și mușcă buzele dicându-și: Răbdare, răbdare!

Regele nu presupune, că în mii și în mii de inime credincioase magiare distruge o amărăciune turbată și de ar vedea cum ne împăturăm sormanul stég tricolor, vrsându-ne lacrimile pe el la acest sfârșit al srbării millenare, apoi nu ne-ar înțelege.

Și nu este om în jurul lui, care să aibă ori îndrăsnelă, ori destoinicie, pentru ca să l lumineze.

„Marea mineiună a timpului nostru”. Nu de mult, după cum anunță „M. A.”, președintele sântului sinod al bisericei ortodoxe din Rusia, Petrovics Pobjedonoszev, a publicat sub titlul: „Marea minciună a timpului nostru”, o carte în care vorbește despre puterea bisericească teocratică, despre socialism și despre democrație. „M. A.” reproduce din această carte un pasagiu în care se vorbește despre constituționalism și-l înșoțesce de nise observări, în sine foarte corecte, dar pline și de maliție la adresa autorului. Făcea foarte bine dacă reproducea și pasage în care autorul vorbește despre puterea bisericească teocratică, pentru ca să scim ce păreri are și clerul înalt din Rusia despre această formă de guvernament.

Departe dela noi de a apăra absolutismul rusesc, fie acela pe terenul politic ori pe cel bisericesc, dar nici constituționalismul nemărginit nu ne mulțamește totdeuna. Și acesta nu pentru el, ci pentru persoanele, cari îl aplică și cari nu vréu, ori nu știu să-l observe totdeuna. E de preferit însă totdeuna constituționalismul față chiar și de cel mai înțelept absolutism din cauză, că totdeuna există posibilitatea, că mai mulți ochi, mai multe văd, mai multe urechi mai multe aud, decât un singur om, de ar fi acela ori cât de înțelept. Er când nu merge nici cu absolutismul, nici cu constituționalismul, atunci se recurge la dictatură, până când se restabilește ordinea publică, ca să se pótă da un nou guvernament, după o formă ori alta, perfectă, ori mai puțin perfectă.

Dar éta ce dice Pobjedonoszev despre constituționalism, observări cari se potrivește foarte bine și la constituționalismul nostru de stat așa după cum este el aplicat ađi la noi aici în Ungaria.

„Dintre marile principii politice, dice P., cel mai mincinos este principiul democrației, adecă aceia ideă, care totă puterea o deduce dela popor, dela voința poporului, după cum s'a adevărit acesta în marea revoluțiune franceesă. Din acesta a isvorét teoria parlamentarismului. In ce și stă aceea? In credința, că întreg poporul el însuși își crează legile în parlament, că el își alege funcționarii, și că el își exercită și validitează voința sa proprie.

Acăsta e teoria! Dar să privim la praxă în țările clasice ale parlamentarismului. Alegerile nu sunt expresiunea voinței alegătorilor. Reprezentanții nu sunt legați de opiniunea alegătorilor și fac ce vréu ei, ori ce le prescrie politica de partid. Ministrii sunt adevărați autocați, singur ei și nu alții dispun de parlament. Ei dispun de puterea națiunei, ei împărtășesc grațiile și privilegiile, și se înconjură cu o cetă întregă de omeni perde-véra pe care o susțin pe spesele națiunei și nu trebuie să se témă de nimic, decât de aceea, că și vor perde majoritatea în parlament.

Majoritatea acăsta o susțin prin servitii grase, pe cari le plătesc națiunea. Și e dréptă următorea definițiune a parlamentarismului că, acela e sistem, care servește pentru satista cerea grandomaniei reprezentantului și a intereselor lui private. Națiunea așa dară nu guvernează; națiunea nu are putere, de acăsta se bucură voința individuală și interesul celor privilegiați. Parlamentarismul este cel mai înalt grad al egoismului și expresiunea aceluia. In teorie reprezentantul se légă în serviciul alegătorilor, ér în praxă alegătorii sunt aceia, cari abdic de drepturile lor în favorul reprezentantului. Națiunea este numai mijloc pentru scopurile lui. Alegătorii sunt sinul, din care acela se nutrește. Ei sunt capitalul, pe contul căruia acela ajunge la poziție, oficiu și train în cinste. Acăsta e mașinăria parlamentară.

Parlamentul disolvat.

Budapesta, 5 Octobree 1896 n.

(*) Astăđi în 5 Octobree n. se închide sesiunea parlamentară 1892—97 în sala cea mare a palatului regal din Buda în prezența Maiestății Sale și a ambelor case.

Inchiderea parlamentului se în tēplă cu un an înainte de timpul prescrist. Este deci firăscă întrebarea: cari sunt cauzele ce au îndemnat guvernul a-și exopera dela Maiestatea Sa actul de disolvare?

Ș'o pun întrebarea acăsta foile magiare, ș'o pun foile străine, dar curios, că în ultima ședința a parlamentului din 3 a l. c. nimeniu nu i-a plesnit prin minte a constringe guvernul pe cale interelară la un răspuns lămuritor. Vorbirea lui Apponyi cu privire la urgentarea răspunsului la o interelare a sa făcută în cestiunea cuotei, pótă fi considerată de o indirectă întrebare de cauza disolvării.

Răspunsul lui Bánffy, că Apponyi prin vorbirea sa voiesce să corteșească și în ultima ședința — este o slabă încungiurare a răspunsului.

Decurgerea ședinței agitate din 3 a l. c., téma de a discuta cestiunea pendentă a cuotei și enunțiațiunile foilor magiare, arată clar, că principalul indemn la disolvarea parlamentului înainte de timp a fost tocmai cestiunea cuotei.

Opoziția și cu ea, putem dice, majoritatea poporului magiar a pornit în timpul mai recent o companie vehementă în *contra* reîncheierii legăturilor financiare și economice cu Austria, legături ce aveau a fi reluate în anul viitoriu după expirarea celor de cece ani de convențiune.

În cestiunea acăsta decurg deja de un an încóce pertractări confidențiale între cele două guverne, cari au avut de rezultat o pacinică înțelegere, o reîncheiere a tuturor contractelor cu excepțiunea cuotei.

Guvernul austriac cere urcarea cuotei pentru Ungaria. Bilinski a făcut în Reichsratul din Viena următorea declarație: „Guvernul austriac a stat în totdeuna pe punctul de vedere pe care și astăđi stă, că cestiunea cuotei trebuie regulată în favorul Austriei”.

Guvernul magiar însă tace, la interelări în cauza acăsta de importanță nu răspunde. A abdice compromisul economic cu Austria nu se îndură și nu pótă, că nu-i permite nici programul și posibil nici interesele țării, a primi propunerea guvernului austriac referitor la urcarea cuotei peste cele 35% nu cutéză.

Nu pótă și nu cutéză, — căci nu are destulă încredere în majoritatea ce o are în parlament. Îi trebuie guvernului actual un sprigin mai puternic al casei, o majoritate mai mare pentru a vota din nou compromisul cu Austria.

În felul acesta își deslégă cu toții enigma disolării, în felul acesta rezonéză opoziția și foile ei cari sunt pline de o patriotică indignare din cauza că actualul guvern lucră la subminarea

Ungariei, la tradarea celor mai vitale ale ei interese.

„Budapesti Hirlap” din 3 Octobree se întrébă astfel: „Pentru ce sunt chemați la urmă alegătorii Ungariei? De ce se disolvă parlamentul? Din interes de partid? Nu! Din interes de guvern? Posibil? Din cauza dualismului? *La totă întēplarea*!”

E un însemnat act ce vor a încheia cei dela guvern cu Austria. Va fi deci mare și lupta ce ei vor încinge pentru obținerea majorității dorite

Cu disolvarea parlamentului se începe deci o nouă eră, o eră de sguduitóre tranșiție.

Tóte partidele întră în foc. Fiecare voiesce să exploateze situația în favorul seu și fiesce-care speréză a eși mai lămurit și mai puternic din focul acesta.

Corteșirile s'au început deja de mult. Guvernul face după-cum am scris în unul din numerii precedenți — o colosală risipă cu bani ovreești, punénd un număr mare de candidați ovrei.

Partidul poporal, vesel din cale afară de a fi scăpat de odiosul paragraf, agitéză aprópe în cel mai intensiv mod. Organ-ele de publicitate ale acestui partid pledéză cu cele mai plastice frase în contra actualului sistem de guvernare atât de corupt.

„Alkotmány” din 3 Octobree are un primarticol intitulat: „stăpânirea gendarmilor”, în care se dic următorele:

„Forma de guvernare a parlamentului magiar a încetat. Stăpânesc acum gendarmii, cari se simțesc despre sine că sunt ministri. Poporul acestei țeri va judeca în curénd, dacă mai este suportabilă acăsta stare turburătore de sânge. Puterea este în mâna alegătorilor; ei au a frânge politica de gendarm și de pașă”.

La lătirea vestei despre disolvarea parlamentului au rēmas nemișcate numai naționalitățile.

În situația acăsta, ca în totdeuna în ere de tranșiție la o nouă constelație a corpurilor legiuitoare, se așteptă și cuvēntul naționalităților.

Și sperăm că acest cuvēnt se va rostí în curénd.

Cum? *Videremo!*

Din parlamentul magiar.

Ședința dela 1 Octobree 1896 n.

Casa deputaților.

„Reprezentanții” noștri în legislațiunea țerii au ținut și ei o „scurtă” ședință la 1 Oct. n. în casa deputaților. Trebuie să recunoscem, că a fost bunșor certată. Se vede, că în spaima ce a produs în ei declarația prim ministrului br. Bánffy despre disolvarea parlamentului, îi adună laolaltă, căci cine scie mai întorce, se vor toți pe aici.

La ordinea zilei a fost raportul casei magnaților despre primirea proiectului de lege despre judicatura curială în afaceri electorale și apoi cinci interelatuini. Prima a fost alui Horánszky Nándor carele cere deslușiri cu privire la declarațiunea prim ministrului br. Bánffy în ședința de eri a casei magnaților cu privire la disolvarea parlamentului.

Prim ministrul Bánffy răspunde, că pentru aceea va disolva parlamentul fiind-că nu are garanții pentru desbaterea budgetului.

A doua a fost alui Ugron Gábor, carele acuză pe guvern, că și-a ținut departe partidul dela ședința de eri din casa magnaților și astfel a contribuit la mutilarea durerósă a proiectului de lege despre judicatura curială în afaceri electorale.

A treia a fost alui Polonyi în cauza cuotei, a patra alui Komjáthy Béla carele acuză pe guvern, că a întrelasat a accentua caracterul magiar a srbărilor dela Porțile de fer și independența Ungariei, și a cincea a contelui Apponyi și alui Ugron tot în afacerea acăsta cu adausul, că avut'a cunoscință guvernul despre aceea, că la acele srbări s'ar fi întēplat și vătēmări de drept public?

La tóte interelatuiniile acestea răspunde decdată prim ministrul Bánffy, că caracterul

magiar a fost destul de pronunțat la srbările dela Porțile de fer, deóre ce stégul magiar a fálăit pretutindenea și despre vătēmări de drept public n'are cunoscintă.

Casa trece mai departe peste interelatuini și respunsuri.

Fiind timpul înaintat, interelatuinea lui Hock Iános despre scandalurile din „Ös Budavár” se va desbate în ședința viitoare.

Disolvarea parlamentului ungar.

Maiestatea Sa Impératul și Regele nostru a disolvat parlamentul nostru la 5 a l. c. n. prin următoritul

Discurs de tron.

Stimați Domni, magnați și deputați! Iubiți credincioși!

In istoria națiunei magiare o dietă significantóre de un însemnat punct își ajunge sfârșitul, în decursul căreia iubita noastră Ungaria și-a srbat a mia aniversare a existenței sale de stat.

Ne sunt în viuă memorie și totdeuna vor fi neuitate înaintea noastră srbările însuflețitóre decurse în anul present.

Când din nou dăm mulțamită Proveđinței divine, care ne-a dat să ajungem, că am putut ținē srbarea existenței de o mie de ani a iubitei Nóstre Ungarii, bucurându-ne de binecuvēntările păcii, primiți și d-vóstră înc'odată pentru față de noi manifestata alipire credincioasă și iubire mulțamita noastră ferbinte.

Intru amintirea fundărei patriei, dvóstră ați înființat număróse instituțiuni pentru binele public și culturale și ați ridicat monumete. Dar mai cu sēmă trebuie să ne aducem aminte despre o operă de pace de mare însemnătate internațională, care din considerare la timpul, în care s'a terminat, încă stă în legătură cu srbarea fundărei patriei.

Numai câteva zile sunt, de când ne-am întors dela srbările deschiderei canalului dela Porțile de fer dela Dunărea de jos, care operă de regulare pe basa încredințării date monarchiei noastre în contractul dela Berlin, Ungaria o a împlinit.

M. M. L. L. Regele român și regele srbesc, precum și repreesentanții puterilor subscrise în contractul dela Berlin, dease menea guvernul regatelor și țărilor noastre reprezentate în consiliul monarchiei și trimiși corporațiunilor legislative au fost martori acelu splendid succes, care l'a secerat mintea omenescă și puterea de lucru la învingerea pedecilor puse navigațiunei din partea naturei și care totdeuna va fi vestitoriul gloriei bărbaților de specialitate magiari.

Ocasiunea acăsta cu bucurie o-am folosit spre aceea, ca să cercetăm pe Maj. Sa Regele român în capitala sa și să întărim și prin acăsta intima, amicala, bună relațiune, ce de mult a existat deja între noi.

Cu sentimente de recunoscintă ne aducem aminte de acea primire cordială și splendidă, cu care am fost împărtășiti în călătoria acăsta în România atât din partea Maiestății Sale a regelui român și a înaltei sale familii, cât și din partea tuturor locuitorilor din România.

Preste tot cu bucurie vă facem cunoscut, că cu tóte puterile stăm în cele mai bune relațiuni de amicie, care ne îndreptătesce la speranța sigură, că pacea nici de aci înainte nu va fi tulburată.

Când la începutul anului 1892 am deschis dieta actuală, am signalisat ca una dintre cele mai ponderóse probleme reorganizarea administrațiunei.

Referințele desvoltate însă în intervalul timpului au îndreptat în altă direcțiune activitatea guvernului nostru și a dietei. Cea mai mare parte a timpului dietei presente o au ocupat cestiunile politice bisericesci eșite la ivelă.

(Va urma.)

Adunarea generală

a

„Societății pentru fond de teatru român.”

(Urmare și fine.)

La discursul președintelui a răspuns vicariul B. Rațiu, ér după constituirea biroului s'a cetit următoritul

raport despre activitatea comitetului în decursul anului 1895/6:

Onorată adunare generală!

Adunarea generală a societății noastre ținută în 14/26 și 15/27 Oct. 1895 la Brașov prin hotărârea sa din ședința II punctul V. în sensul § 9 p. și al §. 13 din statutele societății, pentru 3 ani de zile ni-a încredințat nouă conducerea afacerilor societății noastre. Cu ziua de astăzi am ajuns la sfârșitul unui an din acest restimp. În puterea §-ului 7 din statutele noastre și pe baza invitației preventive a Românilor din Făgăraș, adunarea generală din anul trecut prin hotărârea sa din ședința II p. VII a decis, ca adunarea generală din acest an să se țină în ospitalul oraș al Făgărașului. Etă ne deci astăzi înaintea D-văstră rugându-vă în sensul §-ului 17 din statute să dați binevoitoare ascultarea raportului nostru despre cele isprăvite de noi în decursul anului expirat acum.

Onorată adunare generală!

Dispozițiunile capitolului IV al statutei societății noastre precizează activitatea comitetului. Ținem să relevăm în resumat aceste dispoziții. În înțelesul, lor comitetul va ține ședința în ziua care lună odată, cerând trebuința și mai de multe ori, — el îngrăjește de averea societății, de observarea statutei și execută decisiunile adunării, el va eloca banii încasați la un loc sigur pentru fructificare, va purta registre despre ținerea în evidență a membrilor, în sfârșit comitetul va face raport adunării generale despre totă activitatea sa de peste un an.

Pentru de-a răspunde acestor însărcinări cuprinse în statutele societății și pentru executarea hotărârilor aduse de adunarea generală din 1895, comitetul D-văstre a ținut în decursul anului expirat acum 9 ședințe. În cele următoare avem onorul a Vă raporta despre cele săvârșite în ședințele noastre.

Adunarea generală din anul 1895 prin decisiunea sa din șed. II p. III al. 2 hotărâse „să dea absolutoriu comitetului vechiu pentru gestiunea anilor 1890—1895, 4 Martie și pentru administrarea averii societății sub rezerva prezentării ulterioare a actului de deposit despre averea societății predată în administrarea institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiu, care act să fie prezentat în timpul cel mai scurt noului comitet și să se notifice proximei adunări generale“. Cele cerute de adunarea generală din anul trecut prin această hotărâre s'au împlinit întocmai. Tote actele referitoare la averea societății dimpreună cu cestionatul act de deposit, comitetul vechiu le-a predat comitetului D-văstre de acum, care cu plăcere a putut constata în partea comitetului de mai nainte acuratețea și corectitatea deplină în administrarea averii societății noastre.

În cât privește hotărârea de sub p. III al. 2 și 4 din ședința II a adunării generale din anul trecut, hotărâre privitoare la prezentarea unei socoteli exacte despre averea societății și la plasarea fondului societății în hârtii de valoare cu rentabilitate mai mare, decât hârtiile, în care până aci fusese plasată averea societății, comitetul vă raportază separat prin raportul special al dlui Valeriu Bologa, cassarul societății noastre.

Prin pregătirea, convocarea și ținerea prezentei adunări generale, comitetul D-văstre a satisfăcut decisiunii adunării generale din anul trecut adus în ședința II p. V. al. 1, care decis îndruma comitetul a stăruî din toate puterile, ca să se execute dispozițiunea din §. 6 al statutei, care prescrie, ca în fie-care an să se țină o adunare generală.

Administrarea averii societății conform concludusului V al. 2 al adunării generale din anul trecut comitetul a luat-o în mâinile sale. În puterea hotărârii din p. V al. 6 ședința II din ultima adunare generală a societății noastre, comitetul în lunile din urmă a provocat de două-ori pe restanțierii fondului nostru, ca să-și achite restanțele până la prezentă adunare generală. Resultatul puțin în destulitoriu al acestei provocări comisia respectivă îl va afla din raportul special referitor. Cestiunea restanțierilor onorată adunare de acum o va rezolva definitiv în chipul cum va afla de trebuință. Comisiunea, ce se va alege pentru prezentarea propunerilor, își va face și în cestiunea această propunerea sa.

În înțelesul punctului V. al. 9. din protocolul adunării generale din 1895 comitetul

D-Văstră de acum a transmis comitetului vechiu mulțămia D-Văstră pentru purtarea agendelor societății din Sept. 1889 până la adunarea generală din 1895.

Adunarea generală din anul trecut a hotărât, ca sediul comitetului să se transpună dela Budapesta la Brașov, era comitetul cel nou să înștiințeze despre acesta pe înaltul guvern. Comitetul a făcut înștiințarea cuvenită, dar ministerul de interne prin hârtia sa Nr. 70.572/V—B de dtul 4 August 1896 ni-a comunicat, că nu ia la cunoștință aprobătoare schimbarea sediului sub cuvânt, că cestiunea mutării sediului n'a fost pusă la ordinea zilei în respectiva adunare generală. În urma acestei hotărâri minișteriale cestiunea mutării sediului dela Budapesta la Brașov comitetul a pus-o la ordinea zilei în adunarea generală de acum.

Tipărend raportul de față dimpreună cu raportul cassariului și cu conspectul membrilor societății, comitetul D-Văstră a răspuns hotărârii adunării generale din anul trecut al. 11 p. V. șed. II. care cerea ca raportul comitetului, și cassariului și conspectul membrilor să fie tipărite pentru adunarea generală.

Cu privire la concludusul V 12 luat în ședința a II a adunării generale din 1895, prin care comitetul se însărcinează, ca să studieze modalitățile cele mai potrivite, sub cari s'ar pute realiza cele cuprinse în §-ii 1 și 21 ai statutei, comitetul D-Văstră în 1 ședința a sa (p. 8) însărcinase pe secretarul II Vas. Goldis a face un studiu detaliat asupra cestiunii, cum s'ar pute realiza scopul societății pe terenul teatral-cultural și a-l prezenta spre discuție comitetului. — Incepând însă a studia mai dinadins această cestiune, comitetul s'a convins, că statutele noastre absolut nu permit societății o altă activitate decât aceea de-a aduna bani pentru fondul unui viitor teatru național-român.

Drept aceea comitetul a absolvat pe secretarul său Vas. Goldis de însărcinarea primită în cestiunea această și se roguă, ca și onorata adunare generală să reasumeze decisiul respectiv al adunării generale din anul trecut în înțelesul expus aci al acestei cestiuni.

Cestiunea filialelor, ce ar fi să se înființeze în punctele principale din ținuturile locuite de români pentru promovarea scopurilor societății noastre, comitetul o studiază și speră, că la prexima adunare generală va fi în poziție de a prezenta și în această cestiune propuneri pozitive.

Cu ocazia arangerii averii societății noastre s'a constatat, că o parte din aceea avere se află în administrarea „Asociațiunii Transilvane“ și anume 1/3 (una a treia) dintr'un los de 500 fl. 1860, carea a fost donată societății de fericitul dl T. Cipariu, precum și interesele, cari au rezultat dela 1877 încôce pe partea fondului nostru din acest los. Pentru extradarea acestei părți de avere a fondului de teatru, comitetul de mai nainte s'a adresat de 2 ori „Asociațiunii“, care sub Nr. 138, de 3 Maiu 1879 s'a declarat învoită de a extrada societății fondului de teatru aceea sumă, care după cursul zilei se va constata ca valoarea părții a 3-a din valoarea losului din cestiune. Deoarece la această hârtie a Asociațiunii comitetul de mai nainte al fondului de teatru n'a dat răspuns, comitetului D-văstră a hotărât să primască oferta Asociațiunii cu adausul, că în cazul, când acest los la sortire va realiza un câștig mai mare, decât a fost cursul, cu care s'a rescumpărat partea a treia a fondului de teatru, această sumă să beneficieze la a 3-a parte a câștigului, conform intențiunii donatorului, în cazul, când câștigul ar fi mai mic ca cursul rescumpărării, fondul de teatru să fie deobligat a restitui Asociațiunii diferența, ce vine pe partea a 3-a a losului. La această hotărâre a noastră comitetul Asociațiunii a răspuns în 7 Iulie 1896 sub Nr. 273, că nu poate primi oferta noastră, ci insistă pe lângă vîndarea losului avînd societatea noastră a primi din preț de vîndare partea cuvenită ei. Stînd astfel lucrul comitetul D-văstră a creșut de bine a supune cestiunea această deliberării adunării generale prezente.

Vă aducem în sfârșit la cunoștință, că dl George B. Pop, ales în adunarea generală din 1895 de v. președinte al comitetului, nu mult după alegere a abțis de postul cel ocupat în comitetul dvăstră, și astfel comi-

tetul a trebuit să pună la ordinea zilei în această adunare generală și întregirea sa.

În puterea celor expuse, în sfârșit comitetul dvăstră își ia voie a vă face următoarele propuneri:

1. Adunarea generală să ia la cunoștință raportul prezent și să dea comitetului absolutoriu pentru activitatea sa până în ziua prezentării adunării generale.

2. Restanțele specificate în hârtia respectivă a comitetului ca neincassabile să se ștergă din socotelile societății, și încassarea celorlalte restanțe comitetul să o încerce din nou în decursul anului următor.

3. Să reasume hotărârea adunării generale din 1895 șed. II. V. p. 12 în cel înțeles, că pe baza statutei deocamdată adunarea generală nu eflă posibil a întreprinde într'un chip ori în altul realizarea scopului final al societății noastre.

Brașov, în 24 Sept. 1896.

Comitetul societății pentru crearea unui fond de teatru român.

Iosif Vulcan, m. p., Vasile Goldis, m. p.,
președinte. secretar II.

După cetirea acestui raport alegîndu-se comisioane pentru examinarea raportului comitetului și a cassariului și o comisiune pentru înscriere de membrii noi și încassarea taxelor, prima ședință s'a terminat, și a doua s'a fixat pe ziua următoare.

După prînz și seara s'a ținut banquet producțiune de cântări și teatru după care a urmat petrecere cu joc.

Din desbaterile ședinței a doua, amintim că s'au înscris trei membrii fundatori cu taxă de câte 100 fl. și mai mulți membri ordinari cu taxa de câte 5 fl. anual; rațiociniul cassariului s'a aflat în regulă, apoi comisiunea pentru censurarea raportului comitetului propune, și adunarea generală aduce următoarele hotărâri:

1. Raportul comitetului se ia la cunoștință, și se dă absolutoriu și pentru activitatea dezvoltată și se votază mulțămia protocolară;

2. Taxele restante propuse de comitet a se șterge ca neincassabile, se șterg;

3. Referitor la extradarea părții a treia dintr'un los de 500 fl. din 1860, dăruit de fericitul T. Cipariu pentru Asociațiunea transilvană și Societatea pentru fond de teatru român, se decide primirea ofertei Asociațiunii, ca losul să se vîndă și societatea să primască partea a treia.

4. Considerînd, că un mijloc al sporirii fondului societății sale este și editarea de opuri literare, cari cad în cadrul scopului ei-l urmărește societatea, se îndrumă comitetul, ca să studieze cestiunea această și se însărcinează, că, dacă o află realizabilă, încă în decursul anului acestuia să începă editarea astorfel de opuri, pe cari comitetul le va afla de valoare și se împuternicească, ca spre acest scop să pōtă folosi suma de lipsă din venitele societății, despre ce va face raport adunării generale viitoare. Ce privește modalitățile editării și felul speciilor, această se concredere comitetului.

Se puse după această la ordinea zilei întregirea comitetului: La propunerea dlui protopop Dan. în locul dlui G. P. Popp, care a dimisionat, a fost aclamat ca vicepreședinte dl Virgil Onițiu, director gimnazial în Brașov, și ca nou membru în comitet a fost ales tot prin aclamațiune dl Dr. Iancu Mețianu din Zărnești.

Locul și ziua adunării generale viitoare a rămas să le hotărască comitetul. S'a ales o comisiune pentru verificarea procesului verbal, constătătoare din dnii Basiliu Rațiu, vicar, Iuliu Dan, protopop și Ioan Turcu protonotar pens, după care președintele în chise adunarea la 1 oră p. m., mulțămind Românilor din Făgăraș pentru buna primire și căldurosul sprijin dat societății cu ocaziunea această.

Noutăți.

Falimentul Constantinoplei. Nu a celui delângă Bostor, a vechiului Bizanțiu, ci a celui din Budapesta, dela expoziția milenară. Se știe, că pentru distragerea, sau mai corect zis, pentru taxarea publicului, ce cercetă expoziția millenară magiară, între altele s'au constituit și anumite societăți pe

seții, cari au construit apoi diferite barace și alte încăperi pentru primirea aceluia. Unul dintre aceste cuartire este și „Constantinopolul“, sub direcțiunea vestitului voiajer politic Pázmándy Dénes. Capitalul fundațional al întreprinderii a fost 2,300.000 fl., și aș pasivele se urcă la 3,000.000 fl. Deci în onorea milleniului prezintă în decurs de o jumătate de an, de când s'a înființat, un deficit de 1,300.000 fl. Nici nu e mirare, când magiarii sunt atât de norocoși și întreprindători specialiști în toate branșele publice.

* * *

Extra Hungariam non est vita.

Foile magiare se plîng amăr, că an de an sute și sute de tineri magiari secui trec în România și se aplică în servit. Acesta încă nu ar fi nimica, dar răul e, că cel care merge, nu rai vine, rămîne acolo, se împămîntenesc și din cetățen și fiu al patriei magiare devine cetățen român, prin ce țera are însemnate pierderi în brațele muncitoare. Spre împedecarea acestui rău 12 comune (Budapesta, Cluș, Aiud, Arad, Szolnok, Pecica, Czegléd, Makó, Szeged, Miskolecz, Cașovia) s'au adresat mai zilele trecute către camera industrială din secuime, ca să li recuireze dintre secui băieți pentru a-i aplica la meserii. — Prea mult trebuie să fie mașteră mama, pe care o părăsesc fii săi. Nu șcim de va pute împedeca mișcarea celor 12 comune emigrarea secuilor, căci ei vor fi convinși de minciuna ceea că „extra Hungariam non est vita“.

* * *

Omor misterios.

Vineri în 2 Octobrie seara, venind nisce tineri dela Dêrște, aflară cam 20 pași dela Dêrște spre Brașov lângă linia tramvaiului corpul preotului din Belin, Alexe Bucșa, întins în șant, fără conșiență și plin de sânge. Acei tineri îl luară în trăsura ducându-l la poliție, unde interogată fiind după ce-și veni puțin în ori preotul arătă numai 2 degete, simbolisînd, că 2 indiviți l'ar fi bătut. Preotul a murit Sâmbătă către seară, în spitalul civil din loc. („G. T.“)

* * *

Bibliografic. A apărut: „A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota“. I kötet. Irta Iancsó Benedek. Ára 6 frt. Budapest, 1896. Lampel Robert könyvkereséde. 801 lap.

Ne vom exprima asupra acestei cărți numai după ce va apăre și volumul al II-lea.

Amănunte dela Orșova și Mehadia.

Cei-ce au luat parte la prînzul festiv din Mehadia spun, că cei trei monarhi și-au ținut în moduri foarte diferite toastele. Împetratul nostru ceti textul cu voce cam slabă, dar cu întonare căldurōsă. Regele Carol toastă de-a rostul, cu vervă oratorică și cu mult temperament, plecându-se de repetite-ori înaintea Împetratului și în fine vorbind cu așa un afect, încât produse la masă mișcare generală. Regele Alexandru al Sêrbiei în fine își ceti toastul cam perplex, privind însă de mai multe ori cu o deosebită reverință spre împetrat, care totdeuna clinea din cap în mod aprobător.

*

Toți trei monarhi au fost fermecați de pozițiunea admirabilă a băilor herculane. Imediat înainte de prînz se întâlni pe coridorul palatului „Francisc Iosif“ Monarhul nostru cu regele Carol, care venea dela regele Sêrbiei. Împetratul își luă oșpele de braț și-l conduse pe balcon cu cuvintele:

— „Acum se-ți arăt ceva admirabil de frumos“.

Ambii monarhi rămaseră apoi mai mult timp adânciți la privirea sceneriei nedescrisibile, ce ofereau băile herculane și împrejurimea romantică, ce înotă într'o mare de lumină.

*

Coloniștii sêrmani din Slatina se adreșară înainte cu câteva săptămîni către Majestatea Sa cu rugarea, ca, vîind ei să vadă pe monarhul față în față, în trecere spre Orșova să poftescă și în comuna lor. Se înțelege, li-se spuse omenilor, că dorința lor nu se pōte împlini. Împetratul însă audise de rugarea coloniștilor, și când sosi Sâmbăta trecută trenul imperial în apropierea comunei Slatina, spre bucuria locuitorilor înșirați lângă linia ferată, Majestatea Sa dete ordin, ca trenul să mîrgă în cel mai încet tempo. apoi

se aședă în ferăstră și zimbînd le mulțumî coloniştilor, cari acum îl putură vedea bine pe Monarchul.

Despre regele Carol se povestesc următoarea episodă, ce s'ar fi petrecut la gara din Orșova:

Regele Carol întorcându-se din Mehadia, fu salutat cu cea mai mare reverință de publicul, ce se afla pe peronul gării din Orșova. De-odată regele își scose capul pe ferăstră cupenului său și strigă cu voce tare: — „Eljen“!

Magarii prezenți se înțelege erupseră în aplauze și aclamațiuni frenetice.

Correspondență particulară

a „Telegrafului Român“.

Cisnădie, 18 Sept. n. 1896.

Onorată redacțiune!

Astăzi în 16 Sept. 1896 am fost martor ocula la un act de mare însemnătate și în bucurător pentru biserica noastră gr.-or.

În această zi s'a pus pétra fundamentală la edificarea bisericii gr.-or. din comuna Cisnădie (N. Disznod). Cisnădia, ca comună politică, este, cred eu, prima comună săsăscă din întreg ținutul Transilvaniei. Comunitatea bisericească gr. or. din această comună constă din circa 60 familii români și neorustici și ea aparține ca filială la matra parochie gr. or. Sadu.

Aceste premise, se reviu la obiect. Punct la 10 ore a. m. se aflau aproape toți parochienii în fiitorea curte a bisericii. Atară de acestia se aflau de față și onorații comunei politice reprezentanți prin D. D. Michael Petri, notar, Michael Bonfert, sub primar și director de poliție și D. Tomas Binder, jurat cassar comunal.

La timpul susindicat s'a început serviciul: sântirea apei, a petrei fundamentale, cetirea rugăciunii, prescrie la atari ocaziuni, cetirea documentului și punerea acestuia într-o sticlă cu unt de lemn în o pétră anume pregătită de măistrul zidar dl Ioan Comșa din Sibiu, apoi aședarea petrei în fundamentul altariului.

Tóte acestea s'au urmat sub înțelepăta conducere a bravului paroch din matra Sadu, On. D. Ioan Popovici, carele a ridicat vađa întregului act nu numai prin exemplara ordine, dară și prin vorbirea sa liberă ce a ținut-o la finea actului.

Încât am putut prinde din vorbire, Sântia Sa îndemnă pre credincioșii acestei filii la statornicie în strămoșesca credință, la mulțămire și respectare către binefăcătorii lor.

Acastă vorbire ocașională a părintelui Ioan Popovici a stors óspeților străini (onorațiilor comunei) respect manifestat prin bineventare și strângere de mână, érá parochienilor lacrimi, urări și poftire de viață îndelungată.

Dee D-șeu ca acești sërmani parochieni sê-și vadă cât mai curînd biserica lor isprăvită.

Un participante.

Loterie.

Mercuri, în 7 Octobre n. 1896.

Brünn: 25 35 8 84 29

Nr. 113—896

[142] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postui de paroch în comuna bisericească de clasa a III-a Peleş din protopresbiteratul Câmpenilor, în conțelegere cu comitetul parochial, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare oficiósă.

Venitele împreunate cu acest post sunt 402 fl. v. a. cuprîndîndu-se în ele și cele accidentale.

Doritorii de a ocupa acest post se trimită cererile lor concursuale legale la subscrisul oficiu până la terminul cuvenit.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. din Câmpeni.

Câmpeni, 30 Maiu 1896.

Romul Furdul, protopr.

AVIS.

In librăria tipografiei archidiececane se află de vîndare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat.	fl. 15 —
Chiriadromion (Cazan), nelegat fl. 10, legat	12. —
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin	18. —
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg.	20. —
Octoich mic, neleg. fl. 60 cr. leg.	—75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat	—75
Proscomidia altariului	—25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg.	10 —
Rânduiala la sfințirea bisericilor	2.50
Triodion cu Strajnic neleg fl. 20, legat	25. —

II. Cărți scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.	—24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat	—25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.	—25
Abcedar magiar-român, de N. Putnoky leg.	—20
Aritmetica, de P. Dima	—32
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. =	—45
Aritmetica după Lurz	—20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. =	—35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg.	—40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.	—30
Carte de cetire de Ioan Popescu legat	—70
Catechism de M. Toma	—30
Catechism bogat	—50
Cartică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă	—15
Comput de Ioan Popescu	1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă	2. —
Compendiu de drept canonic ediție nouă	3. —
Conducător la Abedar de I. Popescu	—10
Culegere de cântecnaționale	—25
Carte de cetire magiară de Crisan și Putnoky partea I. = 70 II.	1. —
Carte de cântări bisericesci pentru copii	—12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III.	—20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg.	—20
Chemia elementară de Vlaicu	—80
Chemia anorganică de Filipescu	—80
Drepturile și datorințele civile	—20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu	—30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu	—30
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu	—30
Elemente de Fisică de I. Dariu	—30
Fisica de Făgărășan	—40
Gramatica română de Mihailan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. =	—24
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg.	—35
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan	—30

Geografia pentru școlele medii de Moldovan & Făgărășan I	fl. 1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II.	—50
Geografia pentru școlele medii de Făgărășan & Bârsan II.	1. —
Gramatica română de I. Dariu	—25
Gramatica limbii magiare de Crisan & Putnoky	1. —
Istoria biblică pentru școl. populare	—30
Istoria biblică pentru școlele medii	—55
Istoria bis rom. de Șaguna I. II.	3. —
Isagogia de Dr. Ilarion Pușcariu	1.50
Istoria bisericească ptru școl. pop.	—35
Istoria bisericească pentru școlele medii I. II.	1. —
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop.	—25
Istoria Ungariei de S. Moldovan	—26
Istoria Ungariei pentru școlele secundare de V. Goldiș	—80
Istoria universală pentru școlele secundare de V. Goldiș	1. —
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I = 50 II. =	—60
Istoria literaturii române de Lazariu	1. —
Legendar român de V. Petri	—50
Legendar magiar român de N. Putnoky	—30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă	—40
Mărturisirea ortodoxă	1.20
Pastorală veche	1. —
Pastorală nouă	1.50
Pomăritul de D. Comșa	1. —
Principii din Pedagogie de dr. I. Pușcariu	1. —
Psichologia empirică de I. Popescu	2. —
Teologia dogmatică	1. —
Teologia morală	1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crisan & Putnoky	—70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea	fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale	1. —
Enchiridion sau carte manulă de canoane	4. —
Invetătorul și poporul de Marienescu	—50
Polemia contra Heliad	—50
Calendariu pe anul 1896	—30
Serisori apologetice	—50
Sunete și resunete de Z. Boiu	—50
Scrierea sf. Ioan gură de aur	—50
Vocabular român german	—70
Anghira creștină (cuvîntări) funebrale de T. V. Gheaja	1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja	—65
Antologie română de Manliu	1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan	—20
Cine ce face lui își face, comedie într-un act pentru tinerimea școlară	—10
Codicele de Mateiu Voilean	—80
Colinde de A. Marienescu	1.10
Compas românesc de P. Petrescu	—50
Cuvîntări funebrale de Z. Boiu	1.50
Crestomația română de I. Manliu	1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu	2. —
Descăntece populare de Marian	2. —
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu	2.50

Doine și strigături de St. Muntean	fl. —12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț	—80
În memoria lui G. Bariț peosii de G. Jandrea	—20
Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span	1. —
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau	—50
Leconsionul comunelor bisericesci din archidiececă de Dr. Remus Roșca	1. —
Noul atac asupra școlelor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu	—25
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan	—20
Primatul papal și infalibilitatea papii de I. Broju	—25
Poesii de Andreiu Murșan	1.50
Poetica română de I. Manliu	1.75
Povesici ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V	1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu	—75
Retorica și stilistica de I. Manliu	2. —
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi	—15
Studiu din economia națională de P. Petrescu	—40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	—45
Stupăritul de C. Dimian	—80
Vechia metropolie de N. Popea	1.50
Protocollele sinodale dela 1864—1893 tóte laolaltă	19 —
Protocollele congresuale dela 1868—1891 tóte laolaltă	7.60
Statut organic	—25
Regulament pentru parochii	—10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învătămîntului	—10
Regulament pentru procedura matrimonială	—20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian	—10
Regulament pentru afaceri interne congresuale	—20

IV. Tipărituri.

Budget còla	—03
Catalog de clasă còla	—02
Catalog de clasă broș. din 10 còle	—30
Catalog de clasă broș. din 15 còle	—45
Catalog de clasă broș. din 20 còle	—55
Carte de evidență còla	—03
Carte de evidență leg. din 30 còle	1.80
Carte de evidență leg. din 40 còle	2.10
Chronica școlară leg.	1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă còla	—02
Conspecte protopopesci, pentru noucun.	—05
Conspect despre comunele matre și filie còla	—03
Conspect despre vizitarea școlelor còla	—03
Conspecte de catechisația còla	—03
Conspecte școlare inv. (date statistice còla)	—06
Conspecte prot. I. II. III còla	—06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare còla	—02

Contul capitalelor active còla	fl. —03
Estrase din protocolul botezaților, cununăților și morților esempl.	—01
Matricula școlară còla cr. 2 legată din 50 còle	1.50
Inventare pentru averea bisericilor	—10
Jurnal de casă còla	—03
Jurnal de casă leg. 25 coli	165
Jurnal de casă leg. 30 coli	1.80
Obligațiuni ptru biserici esempl.	—01
Protocolul bunei învoiri còla	—06
Protocolul bunei învoiri leg. din 50 còle	4. —
Protocolul parochial còla	—06
Protocolul parochial leg. din 50 còle	4.50
Protocolul botezaților còla	—06
Protocolul botezaților I. din 50 c.	4.50
Protocolul cununăților còla	—06
Protocolul cununăților I. din 50 c.	4.50
Protocolul morților còla	—06
Protocolul morților leg. din 50 c.	4.50
Protocol de esibite còla	—03
Protocol de esibite I. din 30 còle	1.80
Protocol de esibite I. din 50 còle	2.50
Prot. de clasificățiune còla	—02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c.	1.50
Specificățiuni pentru noua cununăți còla	—05
Testimonii școlare esempl.	—02
Testimonii de religie	—02

V. Icòne.

Icòna înmormîntării domnului pe pânză	fl. 2.50
Icòna înmormîntării domnului pe hârtie	—50
Icòna celor trei Ierarhi pe hârtie	—30
Icòna Evangeliștilor pe hârtie	—50
Portret Șaguna	1. —
Portret Gozdu	1. —

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	—70
Libele de comput à 1 cr. 100	—70
Libele de dictando à 1 cr. 100	—70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu	—15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și quadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și	—45
Tocuri (còde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de còle.	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.50 2 și 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până la 20 cùtie constătătoare din 144 bucăți	
Tablițe de pétră bucata 7, 10, 12 și 15 cu bucata	
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate.	
Notes dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.	
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circete, Văpsele și pensele, Hârtie singurică.	
Calemar, Liniule, hârtie pentru stelușă, Albume, Blocuri, Ținte de desen; totfelul de negrăla, tóte acestea cu prețuri foarte moderate.	